

Paulina Milewska
Magdalena Kokosińska
Aleksandra Marciniak
Fundacja Normalne Miasto-Fenomen
biblioskan@fundacjafenomen.pl

Jedno miasto — jedna biblioteka. Wizyta studyjna w Gdańsku w ramach projektu Biblioskan

Streszczenie: Artykuł przedstawia funkcjonowanie bibliotek publicznych Gdańska. Opisuje sieć placówek oraz rozwiązania stosowane w celu urozmaicenia oferty i zwiększenia efektywności pracy, a także system zarządzania instytucją. Zaprezentowano najciekawsze filie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku, charakteryzujące się unikatowymi specjalizacjami. Celem artykułu jest wskazanie dobrych praktyk, które warto zarekomendować, na przykład projekty wewnętrzne i strategia promocji. Tekst jest efektem wizyty studyjnej zrealizowanej w ramach projektu Biblioskan.

Słowa kluczowe: biblioteki publiczne, dobre praktyki, zarządzanie, sieć bibliotek, Biblioskan

Wstęp

Fundacja Normalne Miasto-Fenomen realizuje projekt „Biblioskan — kontrola obywatelska bibliotek publicznych w Łodzi¹”, finansowany z Funduszy EOG w ramach programu Obywatele dla Demokracji. Celem projektu jest diagnoza obecnego stanu łódzkiej sieci bibliotek oraz wypracowanie rekomendacji dla poprawy jakości świadczonych usług. W projekcie przewidziano nie tylko działania monitoringowe, ale również rzecznictwo na rzecz bibliotek miejskich, a także promowanie ich oferty wśród mieszkańców i bywalców Łodzi.

Jednym z ważnych elementów projektu są wizyty studyjne w innych miastach (Gdańsk i Wrocław). Ich celem jest poznanie sposobu funkcjonowania sieci bibliotecznej i wskazanie dobrych praktyk, które mogłyby zostać przeniesione na grunt łódzki. W związku z realizacją projektu zespół merytoryczny w składzie: Magdalena Kokosińska, Aleksandra Marciniak i Paulina Milewska, odwiedził Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Gdańsku w dniach 20-22 maja 2015 r. Gospodarze zorganizowali bardzo ciekawy program, w skład którego weszły spotkania z kierownikami działów biblioteki, wycieczki do pięciu filii oraz spotkanie z Dyrektorem Departamentu Kultury w Urzędzie Marszałkowskim. W artykule zawarto relację z wizyty studyjnej, przedstawiono sieć bibliotek oraz rozwiązania stosowane w Gdańsku w celu urozmaicenia oferty i zwiększenia efektywności ich pracy.

¹ Biblioskan [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://www.fundacjafenomen.pl/biblioskan>.

Organizacja miejskiej sieci bibliotek

Pracę bibliotek publicznych Gdańska regulują m.in. Ustawa o bibliotekach² oraz Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej³. WiMBP została utworzona w 1986 r. i obecnie sprawuje nadzór merytoryczny nad 364 bibliotekami województwa pomorskiego. Na miejską sieć składają się Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna oraz 30 filii, zatrudniających łącznie 198 pracowników. Na szczególną uwagę zasługuje Biblioteka Manhattan o powierzchni 850 m², mieszcząca się w galerii handlowej, obsługująca ok. 23 tys. czytelników rocznie.

WiMBP jest instytucją kultury⁴ prowadzoną wspólnie przez miasto i województwo zgodnie z porozumieniem zawartym 26 września 2002 r., a obecnie działa na podstawie umowy z dnia 20 marca 2013 r. Jest to umowa bezterminowa, gwarantująca prowadzenie biblioteki na zasadach partnerstwa. Głównym organizatorem jest Pomorski Urząd Wojewódzki (który przejmuje obowiązki jej prowadzenia w przypadku rozwiązania umowy), a oba urzędy partycypują w kosztach utrzymania sieci bibliotecznej. Sieć bibliotek miejskich (filii) utrzymywana jest z subwencji przyznawanej przez miasto. Jednostka zarządzająca siecią — Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna — finansowana jest z budżetu województwa pomorskiego. Z dwóch wymienionych wyżej dotacji tworzy się jeden budżet, który po realizacji jest rozliczany w dwóch finansujących sieć urzędach. Podstawą gospodarki finansowej jest plan finansowy ustalany przez dyrektora, sporządzany zgodnie z przepisami Ustawy o finansach publicznych⁵. Wysokość dotacji samorządowej dla biblioteki na każdy kolejny rok uzgadniania jest przez obie strony umowy, w przypadku braku takiego ustalenia do 31 grudnia przez jedną ze stron, jest ona zobowiązana do zapewnienia bibliotece budżetu nie mniejszego, niż obowiązujący w roku poprzednim.

Warto też wspomnieć, że dyrektor biblioteki jest powoływany i odwoływany przez zarząd województwa po uzyskaniu zgody prezydenta miasta, zatem również w tej kwestii obowiązuje ścisła współpraca obu stron umowy. Kilka źródeł finansowania — jak w przypadku WiMBP — zwiększa bezpieczeństwo finansowe instytucji i zapewnia stały rozwój. Takie podejście jest charakterystyczne dla województwa i obowiązuje nie tylko w przypadku bibliotek — współprowadzonych instytucji kultury jest znacznie więcej.

Zarządzanie poszczególnymi filiami powierzono kierownikom, którzy organizacyjnie podlegają dyrekcji WiMBP. Ich działania wspomagają pracownicy Działu Organizacji Sieci Miejskiej, do którego kompetencji należą:

- sprawy kadrowe (urlopy, rozliczanie czasu pracy),

² Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach. Dz.U. 1997, nr 85, poz. 539 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970850539>.

³ Ustawa z dnia 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Dz.U. 1991, nr 114, poz. 493 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19911140493>.

⁴ Biblioteka została wpisana do Rejestru Instytucji Kultury województwa pomorskiego dnia 1 stycznia 1999 r.

⁵ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. 2009, nr 157, poz. 1240 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20091571240>.

- przydział finansów na zakup książek dla poszczególnych filii (w oparciu o statystyki odwiedzin i liczbę czytelników),
- ustalanie godzin otwarcia i zgoda na ich zmianę, gdy istnieje taka konieczność/potrzeba,
- ustalanie regulaminów udostępniania zbiorów (obowiązuje jeden regulamin, wspólny dla wszystkich filii oraz warianty dla czytelni głównej i czytelni filii naukowej, które jako jedyne mają księgozbiór magazynowy; w Bibliotece Manhattan oraz w dwóch filiach z kącikami zabaw dla dzieci, obowiązuje dodatkowo regulamin placu zabaw),
- zamawianie kodów kreskowych i zabezpieczeń do książek,
- organizowanie spotkań kierowników;
- zbieranie i opracowywanie danych statystycznych.

W strukturze Działu Organizacji Sieci Miejskiej znajduje się także komórka ds. skontrum, zatrudniająca dwie osoby. Jeden pracownik został także oddelegowany do zajmowania się kwestiami związanymi z windykacją. W 2012 r. zawarto umowę z firmą windykacyjną, której przekazywane są sprawy osób uchylających się od rozliczenia z biblioteką dłużej niż 4 miesiące od momentu wysłania wezwania ostatecznego. Dzięki przepływowi informacji między filiami, czytelnik zalegający z karą w danej placówce ma automatycznie blokowany dostęp do usług całej sieci bibliotecznej.

Polityka rozwoju sieci jest w dużej mierze zależna od potrzeb mieszkańców. Badane i brane pod uwagę są oczekiwania czytelników odnoszące się na przykład do lokalizacji filii i pełnionych przez nie funkcji. Informacje uzyskuje się w kontakcie bezpośrednim z użytkownikami, a także dzięki konsultacjom społecznym i badaniom ankietowym. Zdarzyło się, że okoliczni mieszkańcy zaprotestowali przeciwko zlikwidowaniu niewielkiej filii, w wyniku czego bibliotekę zachowano i funkcjonuje ona do dzisiaj, choć intencją władz było wciele nie jej zbiorów do innej, większej placówki (Biblioteki Manhattan).

Gdańską sieć charakteryzuje dążenie do takiego kreowania oferty, aby każdy znalazł w bibliotece coś interesującego — można to osiągnąć dzięki specjalizacji niektórych filii. Zgodnie z polityką WiMBP poszczególne biblioteki są tak organizowane, aby zaspokajać różne potrzeby czytelnicze i kulturalne mieszkańców Gdańska. Warto wspomnieć też, że każda z nowych bądź remontowanych filii jest projektowana przez architekta wnętrz, który bierze pod uwagę potrzeby społeczności lokalnej i charakter biblioteki. Przykładowo filię w dzielnicy Nowy Port w Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia II zaprojektował Jacek Dominiczak, a przebudowę Biblioteki pod Żółwiem zaplanowała firma zb studio. W ten sposób tworzy się bardzo bogatą i zróżnicowaną ofertę sieci bibliotek, z których część zasługuje na wyróżnienie.

Biblioteka pod Żółwiem

Jest usytuowana w centrum miasta, w kamienicy z charakterystyczną metalową figurą żółwia na szczycie⁶. Została oddana do użytku po generalnym remoncie 5 listopada 2014 r. Zaprojektowano ją w bardzo nowoczesny sposób. Zrezygnowano z wolnostojących rega-

⁶ Kamienica znana jest w Gdańsku jako dom rodzinny matki filozofa Artura Schopenhauera, Johanny.

łów i postawiono na rozlokowanie ich wyłącznie przy ścianach, co pozwoliło wygospodarować znaczną przestrzeń, możliwą do wykorzystania na przykład podczas imprez. Biblioteka gromadzi publikacje wyłącznie dla dorosłych, przede wszystkim literaturę piękną ze szczególnym uwzględnieniem poezji, także młodych twórców. Jednym z głównych celów jej działania jest promowanie literatury poprzez spotkania autorskie, imprezy literackie, wieczory poezji, promocje książek, warsztaty kaligraficzne czy artystyczne. Działają tu Dyskusyjny Klub Książki i Dyskusyjny Klub Filmowy.

Fot. 1 i 2. Biblioteka pod Żółwiem. Źródło: Ze zbiorów Fundacji Fenomen

Filia Gdańska — biblioteka na Mariackiej

Kolejna filia także usytuowana w centrum miasta. Księgozbiór tam zgromadzony ma wyjątkowy charakter, a jego główne zadanie, to promowanie Gdańska i Pomorza — zawiera publikacje o mieście oraz regionie, jak również dorobek pisarzy z Pomorza⁷. Imprezy organizowane w Filii Gdańskiej mają przede wszystkim akcentować rolę lokalnych twórców i utrwalać wiedzę na temat małej ojczyzny. Dlatego często odbywają się tam spotkania z rodzimymi literatami, blogerami, wydawcami czy też konkursy historyczne. Dzięki współpracy kierownictwa filii ze szkołami organizowane są Wielkie Maratony Czytelnicze, w których udział biorą uczniowie gdańskich i pomorskich szkół. Uczestnicy rywalizują ze sobą, czytając lektury wskazane przez nauczycieli i bibliotekarzy — ich zestaw zmienia się z każdą kolejną edycją maratonu. Uczestnicy za każdym razem piszą test ze znajomości lektury — ci, którzy napiszą go najlepiej, są zapraszani na spotkanie z autorem książki.

Fot. 3 i 4. Filia Gdańska. Źródło: Ze zbiorów Fundacji Fenomen

⁷ Zadanie promowania pomorskiej literatury i twórców znajduje się również w statucie WiMBP (Rozdział II, & 5, pkt. 6).

Biblioteka Manhattan

Filia umiejscowiona jest w galerii handlowej o tej samej nazwie. Z uwagi na lokalizację udostępnia zbiory w wydłużonych godzinach — codziennie (od poniedziałku do soboty) od 9.00 do 21.00. Konieczny jest zatem tryzmiarowy tryb pracy i zatrudnienie aż 17 osób. Przestrzeń biblioteki została podzielona na różne strefy — literatura dla dorosłych, literatura dla dzieci, strefa audio (z płytami CD i płytami winylowymi), strefa czasopism, kącik zabaw dla dzieci, cicha czytelnia (oddzielona szklaną szybą, wyciszona), sala z konsolą do gier. Wydzielono także specjalne miejsce na komiksy, które stanowią największą tego typu kolekcję w Polsce.

Filia oferuje bogaty program edukacyjny i kulturalny dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów (warsztaty, spotkania itp.). W jego realizację zaangażowani są bibliotekarze, a także zatrudniony w wymiarze połowy etatu animator kultury, który codziennie rano prowadzi zajęcia dla najmłodszych. Duża aktywność bibliotekarzy i różnorodność działań powoduje, że czasami w filii odbywa się kilka imprez jednocześnie, ale dobrze zaprojektowana przestrzeń sprawia, że uczestnicy nie przeszkadzają sobie wzajemnie. Zadbano tu także o dostęp do Wi-Fi, drukarki, kserografów oraz bezpłatnego internetu na nowoczesnych komputerach stacjonarnych.

Aby móc mierzyć zainteresowanie książnicą, zamontowano licznik wejść, który w 2014 r. naliczył ponad 30 tys. odwiedzających. Oczywiście wizyta w bibliotece nie zawsze oznacza wypożyczenie książki, ale już sam fakt odwiedzenia książnicy przez tak liczną grupę ludzi jest wart odnotowania.

Fot. 5 i 6. Biblioteka Manhattan. Źródło: Ze zbiorów Fundacji Fenomen

Biblioteka Kokoszki

To biblioteka publiczno-szkolna umiejscowiona w nowopowstałej (otwarcie 1 września 2014 r.) Pozytywnej Szkole Podstawowej im. Arkadiusza Arama Rybickiego, zlokalizowanej na Osiedlu Kokoszki. Placówka jest dowodem na to, że łączenie funkcji biblioteki szkolnej z publiczną ma sens, szczególnie w miejscach, w których dotychczas nie istniała żadna książnica (ogromne, nowe osiedle). Do biblioteki prowadzą dwa wejścia — jedno wewnątrz budynku, dostępne bezpośrednio z terenu szkoły, drugie od ulicy, przed bramą wejściową na teren szkoły. Podstawą do powstania księgozbioru były zbiórki organizowane wśród mieszkańców osiedla, na przykład przed tamtejszym marketem, z którym nawią-

zono współpracę polegającą na tym, że darczyńca otrzymywał bon zniżkowy na zakupy. Zebrano w ten sposób 2/3 obecnego księgozbioru, który zawiera publikacje dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym audiobooki.

Przestrzeń biblioteki zorganizowano w taki sposób, by mogły się tam odbywać imprezy (np. spotkania autorskie) czy zabawy dla dzieci. Wydzielono czytelnię do cichej pracy, której ogromną atrakcją jest drukarka 3D — dzięki niej organizowane są ciekawe warsztaty dla dzieci. Biblioteka czynna jest sześć dni w tygodniu, w środy i soboty do godz. 15.00, w pozostałe dni — do 19.00.

Fot. 7 i 8. Biblioteka Kokoszki. Źródło: Ze zbiorów Fundacji Fenomen

Filia nr 41 — Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia II

Biblioteka została przeniesiona do nowej siedziby i udostępniona czytelnikom w marcu 2013 r. Znajduje się w wyremontowanym budynku Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia II⁸. Placówka jest nieduża, charakteryzują ją białe wnętrza, powiększające optycznie całą przestrzeń. Biblioteka spełnia ważną rolę jako centrum kulturalne w dzielnicy Nowy Port, która do tej pory pozbawiona była takiego miejsca. Do dyspozycji czytelników jest kilka nowoczesnych komputerów, w tym jeden przeznaczony specjalnie dla osób z dysfunkcją wzroku. Biorąc pod uwagę potrzeby czytelników, zwłaszcza seniorów, biblioteka otwierana jest dwa razy w tygodniu wcześniej — od godz. 9.00.

Fot. 9 i 10. Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia II. Źródło: Ze zbiorów Fundacji Fenomen

Filia Naukowa

⁸ Łaźnia 2 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: http://laznia.pl/onas.5.laznia_2.html.

Mieści się w dzielnicy Oliwa, w odległości niecałych dwóch kilometrów od linii brzegowej Bałtyku. Jest to wypożyczalnia książek naukowych i popularnonaukowych, w której zlokalizowano cichą czytelnię książek i czasopism. Udostępnia m.in. bogaty zbiór czasopism (70 tyt. bieżących i 300 archiwizowanych) oraz bazę przepisów prawnych LEX. Wyposażona jest w komputery, internet, tablety, skaner i ksero. Organizowane są tu spotkania z naukowcami, podróżnikami, pasjonatami oraz warsztaty komputerowe „Senior w Sieci”.

Ośrodek Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych

Znajduje się w dzielnicy Przymorze, w odległości nieco ponad dwóch kilometrów od linii brzegowej Bałtyku. Działa od 1991 r. i gromadzi książki mówione (audiobooki i kasyety magnetofonowe), CD, MP3, DAISY. Oferuje dostarczanie książek do domu osobom tego potrzebującym. Organizowane są tu zajęcia terapeutyczne, prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę pedagogiczno-terapeutyczną.

Gabinet Szanghajski

Zlokalizowany jest w siedzibie głównej WiMBP. Powstał w ramach międzynarodowego projektu *Window of Shanghai*⁹ i gromadzi literaturę dotyczącą Chin. Trzon stanowią dary Shanghai Library i Konsulatu Generalnego Chińskiej Republiki Ludowej. Dostępna jest tu beletrystyka i książki popularnonaukowe. W gabinecie dostępne są zbiory w językach: polskim, angielskim, chińskim, francuskim, niemieckim oraz dwujęzyczne, głównie angielsko-chińskie oraz bazy e-booków Shanghai Library. Organizowane są tu spotkania, warsztaty, kursy języka chińskiego (we współpracy ze szkołą językową).

Zarządzanie filiami

Kierownicy filii mają dosyć dużą swobodę działania. Biblioteka główna wyznacza standardy i główne kierunki działania, ale to kierownicy decydują o ofercie swojej placówki. W realizacji pomysłów uzyskują wsparcie biblioteki głównej w zakresie finansowania oraz merytoryki, a także promocji. Kierownicy filii wylaniani są w otwartym konkursie, a zadaniem każdego kandydata jest przedstawienie koncepcji funkcjonowania biblioteki na kolejne trzy lata. Podstawą sprawnego zarządzania siecią bibliotek jest odpowiednio zorganizowana komunikacja wewnątrz całej instytucji. W gdańskich bibliotekach stawia się na następujące elementy:

- komunikację e-mailową i telefoniczną,
- spotkania kierowników filii i działów raz na kwartał (podsumowanie sprawozdań i omówienie planów),
- zebrania kierowników filii z Działem Organizacji Sieci Miejskiej raz w miesiącu,
- zebrania dyrekcji z kierownikami swojego pionu raz w miesiącu,
- bieżące przekazywanie z biblioteki głównej do filii książek, materiałów informacyjnych i promocyjnych (Działy: Organizacji Sieci Miejskiej oraz Marketingu i PR mają szafy z przegródkami, gdzie odkładane są materiały dla filii).

⁹ Więcej informacji na stronie projektu: <http://windowofshanghai.library.sh.cn/>

WiMBP w Gdańsku dąży do stworzenia optymalnej struktury sieci bibliotek miejskich. Dokłada starań, by filie powstawały na nowo budowanych osiedlach, a także w dzielnicach, w których dostęp do kultury jest ograniczony. Ważne jest równomierne rozplanowanie lokalizacji bibliotek, co czasami wiąże się z likwidacją małych placówek na rzecz powstania większych i bardziej funkcjonalnych. Taka sytuacja miała miejsce na przykład podczas tworzenia Biblioteki Manhattan, na której zasoby złożyły się zbiory trzech filii. Zmiany w organizacji sieci bibliotecznej nigdy nie odbijają się negatywnie na dostępie do księgozbioru, nie powodują także redukcji kadry.

Projekty wewnętrzne

Inicjatywą wartą uwagi wprowadzoną w WiMBP w Gdańsku w 2012 r. są tzw. projekty wewnętrzne, czyli ścieżka aplikowania o dodatkowe pieniądze z budżetu biblioteki na realizację zadań wykraczających poza standardową działalność filii. Nie istnieją ograniczenia w zakresie wysokości dotacji. Można aplikować o niewielkie kwoty, np. 500 zł, ale jeśli projekt zakłada realizację dużej imprezy, można pozyskać nawet 20 tys. zł.

Wniosek o sfinansowanie projektu obejmuje m.in. jego tytuł, miejsce realizacji, termin, a także opis, w którym powinna zostać zdefiniowana grupa odbiorców i jej potrzeby, cele i rezultaty zadania oraz sposób jego promocji. Aplikujący zobowiązany jest do stworzenia harmonogramu i budżetu projektu. Powinien także zadbać o wsparcie partnerów i sponsorów (np. rad osiedli czy rad dzielnic).

Aplikacja jest analizowana w oparciu o trzy kategorie. Ocenie merytorycznej poddawana jest oryginalność proponowanych działań, ich spójność, planowane efekty i aspekt promowania biblioteki i czytelnictwa. Ocena społeczna zawiera zaangażowanie partnerów zewnętrznych w realizację zadań oraz szereg czynników związanych z grupą odbiorców, tj. jej zróżnicowanie i zdefiniowanie potrzeb, adekwatność zaproponowanych działań w odniesieniu do beneficjentów i wpływ na zmianę ich zachowań kulturowych. Ostatnim kryterium jest ocena organizacyjna, na którą składa się odpowiednie określenie zasobów koniecznych do realizacji projektu, poprawność budżetu i jego adekwatność w stosunku do zaplanowanych rezultatów, kompleksowość działań promocyjnych, dostosowanie projektu do możliwości lokalowych i środowiskowych filii, a także zaangażowanie pracowników w realizację działań.

WiMBP w Gdańsku poddaje ewaluacji swoją ideę realizacji projektów wewnętrznych. Planowane jest wprowadzenie bardziej szczegółowego regulaminu aplikowania o dofinansowanie, aby proces ten uczynić jeszcze bardziej przejrzystym i tym samym zachęcić kolejne filie do wzięcia w nim udziału.

Do realizacji w 2015 r. zgłoszono 50 projektów, z których dofinansowanie otrzymało 35. Najwięcej aplikacji złożyły Filia Gdańska i Biblioteka pod Żółwiem (po 8) oraz Biblioteka Manhattan — 7. Aktywność poszczególnych filii w zakresie aplikowania o dodatkowe fundusze jest zróżnicowana — nie wszystkie podejmują taką próbę. Systematyczne działania dyrekcji WiMBP w Gdańsku w zakresie popularyzacji idei, a także klaryfikacja procesu,

również podczas szkoleń wewnętrznych, powoduje, że z roku na rok liczba aplikacji wzrasta.

WiMBP w Gdańsku nie wyklucza także aplikowania o zewnętrzne granty — wniosek może przygotować każdy pracownik. Ich realizacja często jednak zakłada konieczność wkładu własnego, więc przystąpienie do projektu należy rozważyć, biorąc pod uwagę potencjalne korzyści dla biblioteki. Obecnie prowadzone są dwa projekty, które uzyskały dofinansowanie MKiDN: Bibliocamp¹⁰ (projekt, który poprzez różnorodne warsztaty dąży do zwiększenia umiejętności posługiwania się nowymi technologiami) oraz E-morze, e-Pomorze III (projekt zakłada digitalizację przede wszystkim czasopism regionalnych).

Promocja WiMBP

O dobry wizerunek i popularyzację usług biblioteki dbają dwie komórki: Dział Marketingu i PR oraz Dział Promocji Literatury, zatrudniające po trzech pracowników. Początkowo działy te były połączone, ale postanowiono je rozdzielić, by usprawnić funkcjonowanie i rozdzielić zakresy obowiązków poszczególnych osób. Obie komórki bezpośrednio podlegają dyrektorowi naczelnemu, co przekłada się na szybkie tempo podejmowania decyzji.

Dział Promocji Literatury odpowiada przede wszystkim za promocję czytelnictwa, polegającą m.in. na organizacji spotkań autorskich (negocjowanie umów z autorami, pilnowanie formalności), nadzór nad projektami wewnętrznymi dotyczącymi literatury, realizowanymi przez filie, inspirowanie kierownictwa do organizowania imprez promujących czytelnictwo, a także wspieranie realizacji pomysłów wysuwanych przez pracowników filii.

Dział Marketingu i PR odpowiada przede wszystkim za kontakty z mediami, mając w swej strukturze rzecznika prasowego, który jako jedyny pracownik biblioteki jest uprawniony do kontaktów z mediami miejskimi i ogólnopolskimi. Wyjątek stanowią tu kontakty z lokalnymi przekąźnikami informacji, tj. telewizją osiedlową, prasą parafialną itp., które o swoich działaniach mogą informować same filie.

Drugim ważnym zadaniem działu jest opracowywanie materiałów promocyjnych dla wszystkich filii. Został wypracowany szablon plakatów i ulotek, obowiązujący dla wszelkich wydarzeń organizowanych przez WiMBP. Wprowadzenie jednolitości w tym zakresie wpłynęło znacząco na wzmocnienie marki instytucji. Do obecnych i potencjalnych odbiorców usług dociera spójna informacja ze wszystkich filii, co wzmaga przekonanie o dużej aktywności miejskich księżnic.

¹⁰ Więcej informacji na stronie projektu: <http://bibliocamp.info>.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku zaprasza

Jak zadbać o wzrok w dzisiejszym elektronicznym świecie?
Spotkanie z Mikołajem Markiewiczem

Mikołaj Markiewicz - psycholog, terapeuta wzroku. Usprawnianiem widzenia zajmuje się od ponad 30 lat. Pracuje w Polsce, Europie Zachodniej i w USA. Jest członkiem Association of Vision Educators. Od 1995 roku kieruje Ośrodkiem Treningu i Terapii Widzenia, w ramach którego prowadzi szkolenia dla:

- osób z wadami wzroku: krótko- i dalekowidzów, astygmatyków, osób cierpiących na jaskrę, zaćmę, osób z chorobami zwyrodnieniowymi siatkówki,
- dzieci, mającymi wady wzroku lub inne problemy ze wzrokiem, które powodują trudności w nauce,
- psychologów, pedagogów i nauczycieli,
- osób pracujących przy komputerze (pracowników firm),
- wybranych grup zawodowych
- osób używających wzroku w specyficzny sposób.

Popularyzuje metody usprawniania widzenia w prasie, radiu i telewizji.

27 marca (piątek) godz. 18.00
 Filia nr 9 WIMBP
 ul. Jagiellońska 8, Gdańsk-Przymorze

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku zaprasza

Jakobe Mansztajn „Studium przypadku”
Scena poezji Biblioteki pod Żółciem

„Studium przypadku” Mansztajna (autora nagrodzonego Silesiusem w 2009 roku za zbiór „Wiedeński high life”) to stylizowane na mantrowe powtórzenia opowieści o śmierci. W wierszach pojawiają się znani samobójcy artyści, mnóstwo „truchel” i „umrzyków”, od których jednak nie dowiedziemy się, jak to jest po tamtej stronie. Nowe wiersze to są właściwie treny, ale nabierają właściwego ciężaru dopiero wtedy, gdy podane są nie wprost, ale z dodatkiem groteski. Paradoksalnie są dużo smutniejsze, gdy próbują być zabawne.

Spotkanie poprowadzi
Patryk Zimny

17 marca (wtorek) o godz. 18:00
 Biblioteka pod Żółciem
 ul. Św. Ducha 111/113, Gdańsk

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku zaprasza

Bora, indianie Amazonii – ludzie koki, ampiri i tytoniu
Prelekcja antropologa Marka Wołodźko

Bora od ponad 100 lat mają kontakty ze światem zewnętrznym. Pomimo zmian cywilizacyjnych zachowali wiele rdzennych elementów własnej kultury. Uważa się, że to bogate życie obrzędowe uchroniło ich kulturę przed całkowitym zanikiem. Liczne festy, własny język, mityczne pieśni, koka, która daje poznanie, tytoni, który leczy, wielkie domy komunalne, które są całym kosmosem, bejny mangupare, za pomocą których Bora komunikują się ze światem nadnaturalnym i pomiędzy osadami - to wszystko ma miejsce i dzieje się obok nas dziś, pod koronami drzew amazońskiego lasu deszczowego.

Marek Wołodźko prowadzi badania antropologiczne w Amazonii peruwiańskiej wśród Indian Bora. W ciągu ostatnich 4 lat mieszkał z Bora prawie rok. W Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej UAM w Poznaniu pisze doktorat na temat kultury tej grupy. Zajmuje się zagadnieniami związanymi z poznawaniem i rozumieniem obcej kultury, funkcjonowaniem w społeczeństwie bardzo odmiennym od naszego, trwaniem kulturowym. Autor wystaw fotograficzno-etnograficznych i artykułów o tematyce antropologicznej i muzeologicznej.

18 marca (środa) godz. 18.00
 Filia Naukowa WIMBP
 ul. Obrońców Wybrzeża 2, Gdańsk-Przymorze

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku zaprasza

Spotkanie autorskie z Katarzyną Bondą
 z okazji III urodzin Biblioteki Manhattan

Katarzyna Bondą ukończyła dziennikarstwo na UW i scenariopisarstwo na PWSFTiIT. Autorka bestsellerowych powieści kryminalnych. Do polskiego kryminału wprowadziła postać profilerki - trylogia o psychologu policyjnym Hubercie Meyerze (*Sprawa Niny Frank, Tylko martwi nie kłamią, Florysta*). W 2014 roku zapoczątkowała „tetralogię żywiaków” o profilerce Saszy Zakuskiej (*Pochłaniacz – POWIETRZE, w przygotowaniu: Okularnik – ZEMIA, Lampiony – OGIEN, Czerwony Pajek – WODA*). Autorka książek dokumentalnych *Zbrodnia niedoskonalą i Polskie morderczynie*.

www.katarzynabonda.pl

Spotkanie poprowadzi Dagny Kurdwanowska (czytamwannie.pl)

5 marca (czwartek) o godz. 18.00
 Biblioteka Manhattan
 al. Grunwaldzka 82, Gdańsk-Wrzeszcz

Fot. 11-14. Przykładowe plakaty. Proj. Dział Promocji WiMBP w Gdańsku.

Dział Marketingu i PR dysponuje własnym budżetem, którym zarządza w ramach danego roku kalendarzowego. Kluczem do sprawnego działania jest staranne planowanie wydatków, ale w razie potrzeby, np. w przypadku konieczności zorganizowania nadprogramowej imprezy promocyjnej, istnieje możliwość otrzymania dodatkowych funduszy.

1 kwietnia 2015 r. została uruchomiona nowa witryna internetowa WiMBP. Jej projekt jest spójny z całą identyfikacją wizualną biblioteki. Uprawnienia do zarządzania stroną mają wyłącznie pracownicy Działu Marketingu i PR, kierownicy filii mogą dodawać jedynie informacje w zakładce „Aktualności”. W zaprojektowanie strony zaangażowano zewnętrznego konsultanta, co pozytywnie wpłynęło na czytelność informacji.

Dział Marketingu i PR jest odpowiedzialny również za prowadzenie profili w mediach społecznościowych — używane są Facebook i Youtube. Kanały te są także wykorzystywane do przeprowadzania płatnych kampanii promujących działalność WiMBP. Dział zorganizował również kampanie wizerunkowe WiMBP pod hasłem „Chodź do biblioteki”. Ważnym elementem promocji były billboardy, a także plakaty umieszczone w wiatach przystankowych.

Fot. 15. Przykładowe materiały promocyjne Biblioteki Kokoszeki i Biblioteki pod Żółwiem – notesy.
Proj. Dział Promocji WiMBP w Gdańsku.

Finansowanie sieci bibliotek

Biblioteka wypracowuje w ciągu roku środki własne w wysokości 600-900 tys. zł. Pochodzą one z wpływów z windykacji, sprzedaży własnych publikacji, gadżetów reklamowych, opłat za reprografię (ksero, wydruki, skany), wynajmu własnych pomieszczeń (np. IV piętro w budynku WiMBP, pokój gościnny z aneksem kuchennym w budynku WiMBP). Dochody te przeznaczone są m.in. na remonty, wyposażenie bibliotek, projekty wewnętrzne, imprezy (bieżącą działalność).

Część pieniędzy biblioteka otrzymuje od rad dzielnic, które chętnie finansują zakup książek czy elementów wyposażenia (np. rzutnik multimedialny) dla konkretnej filii, a także działania odpowiadające na potrzeby konkretnych grup czytelników, tj. spotkania autorskie, spotkania Klubów Seniora, warsztaty (np. kulinarne, zumbi).

Plany budżetowe na kolejny rok kalendarzowy tworzone są do 20 sierpnia, natomiast ok. 15 grudnia następuje ich akceptacja. Duży nacisk kładziony jest na rytmiczne wydatkowanie funduszy. Sprawozdania finansowe połączone z merytorycznymi przygotowywane są dla Urzędu Marszałkowskiego każdego miesiąca. Osoby zarządzające finansami muszą dbać o to, by w pierwszej połowie roku wydać 45-50% zabudżetowanych środków. Wszystkie zmiany w planach przedstawionych na dany rok kalendarzowy są na bieżąco zgłaszane do obu urzędów.

Pieniądze na zakup nowości przyznawane są filiom w zależności od liczby zarejestrowanych czytelników, ale od 2015 r. nastąpiła zmiana — wskaźnikiem była liczba wypożyczeń za poprzedzający rok kalendarzowy. Każda biblioteka otrzymuje konkretną kwotę pieniędzy na dany rok, którą rozporządza kierownik — sam decyduje, jakie książki kupić. W 2014 r. łącznie na zakup książek dla bibliotek Gdańska wydano 512 480 zł, a w planie na 2015 r. znalazła się kwota 745 tys. zł. Każdego roku WiMBP występuje o dotacje z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości. Obecnie można taką otrzymać w ramach *Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na lata 2014-2020*. W 2014 r. dofinansowanie MKiDN wyniosło ponad 112 tys. zł, a w 2015 r. planowane jest 212 tys. zł.

Dostawca książek i prasy wyłaniany jest w wyniku przetargu. Wygrywa ta firma, która oferuje najniższą marżę, a umowa podpisywana jest na rok. Także materiały biurowe, elementy stałe wyposażenia i materiały budowlane kupowane są w ramach przetargów. Pozostałe, mniejsze wydatki, są realizowane w oparciu o zapytania ofertowe.

W ramach zracjonalizowania wydatków postanowiono zrezygnować z zatrudniania osób sprzątających w oparciu o umowę o pracę. Zamiast tego wynajęto zewnętrzną firmę, dbającą o porządek we wszystkich filiach, co pozwoliło zredukować koszty mniej więcej o $\frac{2}{3}$. Także służby ochraniające mienie biblioteki głównej zatrudniane są przez zewnętrzną firmę (w pozostałych filiach zainstalowano monitoring). Cała sieć biblioteczna ma zapewnioną obsługę prawną, a realizatora wyłoniono w oparciu o zapytanie ofertowe.

Gromadzenie i opracowanie zbiorów

Zakupy zbiorów bibliotecznych dokonywane są centralnie — każda filia składa do biblioteki głównej dezyderaty na konkretne tytuły książek. Przez trzy dni są one przechowywane w ogólnodostępnym systemie bibliotecznym, aby inna filia, widząc takie zamówienie, mogła dodać egzemplarz dla siebie.

Podobnie sytuacja ma się z zakupem prasy. Kierownicy mają udział w tworzeniu listy tytułów potrzebnych w ich filiach. Wykaz prenumeraty czasopism na kolejny rok przygotowuje

wany jest do przetargu do końca trzeciego kwartału. Kryterium wyłonienia dostawcy jest cena.

Selekcję zbiorów prowadzi się na bieżąco. Dublety przekazywane są do innych jednostek w mieście, np. hospicjów, domów samotnej matki, aresztu śledczego, domów dziecka, domów pomocy społecznej itp. Książki zbędne są przekazywane za darmo lub sprzedawane, a te zaczytane, zniszczone — regularnie usuwane. W 2014 r. stosunek liczby nabytków do całości zbiorów bibliotecznych wyniósł 8,96%, natomiast ubytków 7,91%. Dane te pokazują, że księgozbiór jest systematycznie odświeżany — zarówno dzięki włączaniu nowych publikacji, jak i ubytkowaniu zbędnych.

Opracowanie zbiorów także jest scentralizowane. Do obowiązków pracowników filii należy jedynie przyporządkowanie książki do odpowiedniego działu i zaopatrzenie jej w kod kreskowy. Trwają prace nad tym, by ujednoczyć system sygnatur w katalogu OPAC, tak aby czytelnik mógł znaleźć ten sam tytuł w każdej placówce pod tą samą sygnaturą.-

Udostępnianie

Dokumentem uprawniającym do korzystania ze wszystkich bibliotek miejskich jest Karta do Kultury, będąca jednocześnie elementem programu lojalnościowego, do którego przyłączyły się liczne trójmiejskie instytucje kultury¹¹. Na mocy umów podpisanych z WiMBP oferują one posiadaczom karty zniżki na swoje usługi.

Większość filii miejskich udostępnia zbiory od poniedziałku do piątku. Kilka oferuje swoje usługi również w soboty, dotyczy to dużych filii osiedlowych pracujących w systemie dwuzmianowym. Tam, gdzie wśród czytelników jest wiele osób starszych, biblioteki są czynne dwa razy w tygodniu również przed południem.

W okresie wakacyjnym filie pracują na jedną zmianę i nie udostępniają zbiorów w soboty.

Konta użytkowników, którzy są nieaktywni przez trzy lata, są usuwani z systemu, by nie zniekształcały statystyk. Czytelników zachęca się do uczestnictwa w życiu bibliotek. To dla nich powstały Dyskusyjne Kluby Książki, które działają w 18 filiach, mogą oni także brać udział w licznych imprezach promujących czytelnictwo, uczestnictwo w kulturze, rozwój umiejętności. Przed dokonaniem istotnych zmian, tj. zamknięcia filii z powodu remontu czy przeniesienia jej do innej lokalizacji, organizowana jest kampania informacyjna, a w niektórych sytuacjach nawet konsultacje społeczne lub też zbieranie opinii za pomocą ankiet.

Doszkalanie kadry

Dział Instrukcyjno-Szkoleniowy WiMBP w Gdańsku sprawuje pieczę nad siecią bibliotek terenowych województwa, a także czuwa nad procesem doszkalania kadry WiMBP¹². Oferta szkoleniowa jest przygotowywana w oparciu o analizę potrzeb pracowników w tym zakresie.

¹¹Lista partnerów znajduje się na stronie: <http://www.wbpg.org.pl/tresc/zni%C5%BCKi-z-kart%C4%85-do-kultury-partnerzy>.

¹² Zadanie takie znajduje się w statucie biblioteki (Rozdział II, & 5, pkt. 12).

Pod koniec 2013 r. każdy bibliotekarz sieci miejskiej został zobowiązany do wypełnienia imiennej ankiety, składającej się z ośmiu pytań, w której miał ocenić aktualny stan swoich kompetencji (wskazać słabe i mocne strony) oraz określić obszar, w zakresie którego chciałby się dokształcić. Poproszono także o opis zmian pożądaných w filii i określenie umiejętności oraz zakresu wsparcia, które wspomogłyby przeprowadzenie tego procesu. Ze względu na charakter pytań ankietę tę można traktować również jako element samooceny okresowej pracowników.

Przeprowadzone badanie pokazało, że bibliotekarze są zainteresowani szkoleniami z zakresu tworzenia wniosków aplikacyjnych oraz zarządzania projektem, obsługi programu Excel, promocji biblioteki i komunikacji z użytkownikami, a także przygotowywania scenariuszy zajęć i imprez kierowanych do czytelników. Podążając za potrzebami pracowników, Dział Instrukcyjno-Szkoleniowy zorganizował kursy z sześciu zakresów tematycznych. Odbyły się 52 spotkania, w których łącznie wzięło udział 546 uczestników. Wszystkie szkolenia poddano ewaluacji.

Wnioski, które wyciągnięto z ocen uczestników, przyczyniły się do udoskonalenia oferty i procesu szkoleniowego w 2015 r. Zgodnie z sugestiami bibliotekarzy zorganizowano spotkania z następujących zakresów:

1. Praca z różnymi grupami odbiorców usług bibliotecznych. Poruszono m.in. zagadnienia związane z badaniem i diagnozowaniem potrzeb użytkowników, pracą z seniorami, młodymi czytelnikami i osobami z niepełnosprawnościami.
2. Rozwijanie kompetencji. Przeprowadzono szkolenia z zakresu ochrony danych osobowych, opracowania dokumentów dźwiękowych, brokeringu informacji i korzystania z e-booków.
3. Moderacja spotkań Dyskusyjnych Klubów Książki. W ramach umowy z Instytutem Książki przeszkolono zainteresowanych bibliotekarzy w zakresie prowadzenia spotkań z autorami, gier planszowych w bibliotece, sztuki snucia opowieści i literatury współczesnej.

Wykładowcami mogą być pracownicy WiMBP, posiadający wiedzę i doświadczenie w danym zakresie (np. praca z dziećmi, tworzenie materiałów promocyjnych itp.). Jeśli zachodzi taka potrzeba, Dział Instrukcyjno-Szkoleniowy poszukuje osób z zewnątrz do prowadzenia kursów. Proces dokształcania kadry finansowany jest z budżetu WiMBP i budżetu bibliotek terenowych oraz ze źródeł zewnętrznych (np. grantów przyznawanych przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego czy Instytut Książki).

Wśród ciekawszych inicjatyw szkoleniowych, podjętych w ostatnich latach, warto wymienić:

- „Skuteczne zarządzanie zespołem” (2012) — warsztaty dla kadry zarządzającej WiMBP. Poprzedzone zostały diagnozą i analizą poziomu kompetencji wybranej grupy kierowników, w wyniku czego opracowano program szkolenia. Wykładowcami byli zewnętrzni eksperci w dziedzinie Human Resources i coachingu. Po zakończeniu szkolenia dyrekcja otrzymała dokument podsumowujący kurs, który zawierał także wskazówki mające usprawnić proces zarządzania kadrami w WiMBP.

- „Profesjonalna obsługa klienta” (2011) — warsztaty z zakresu efektywnej komunikacji. Szkolenie zostało poprzedzone analizą potrzeb szkoleniowych bibliotekarzy oraz trudności, jakie napotykają w relacjach z czytelnikami. Ciekawym elementem procesu przygotowywania się trenerki do szkolenia było zdiagnozowanie stanu obecnego poziomu obsługi klienta w wybranych filiach, dzięki zastosowaniu metody „tajemniczego klienta”. Wnioski z wizyt zostały przedstawione władzom biblioteki. Na podstawie zebranych danych, a także w wyniku rozmów z pracownikami podczas szkoleń, sformułowano zestaw zaleceń i sugestii.

Oprogramowanie biblioteczne

Sieć bibliotek Gdańska do obsługi wszystkich procesów wykorzystuje obecnie program Patron, stworzony przez firmę MOL. Początki komputeryzacji sięgają 1996 r., kiedy WiMBP stała się partnerem producenta, poszukującego dużej biblioteki, która mogłaby testować jego produkty. Na mocy porozumienia biblioteka stała się konsultantem, dzięki czemu nie musiała ponosić kosztów zakupu i eksploatacji oprogramowania aż do 2010 r., kiedy powstała stabilna wersja Patrona. Nadal jednak WiMBP w Gdańsku aktywnie uczestniczy w rozwijaniu możliwości programu, chociażby niedawno testując moduł dezyderat.

Korzystanie przez wszystkie biblioteki Gdańska z jednego systemu komputerowego znacząco ułatwia pracę bibliotekarzy. Patron umożliwia centralizację wszystkich procesów bibliotecznych — począwszy od modułu dezyderat, do którego spływają zamówienia na książki ze wszystkich filii, poprzez gromadzenie, opracowanie, aż do udostępniania. Jeden system oznacza wspólną bazę czytelników, co z kolei umożliwia wprowadzenie jednolitych zasad wypożyczeń zbiorów dla całej sieci. W regulaminie określono, że czytelnik może mieć jednocześnie na swoim koncie wypożyczonych 10 woluminów. Wspólne konto dla wszystkich filii oznacza lepszą kontrolę nad zbiorami, typowanie czytelników trwale zalegających ze zwrotem materiałów bibliotecznych, wymianę informacji o poszczególnych użytkownikach między bibliotekarzami czy też blokowanie konta, widoczne w całej sieci.

Dzięki zastosowaniu tego samego systemu w obrębie miasta, użytkownicy zapisują się do biblioteki tylko raz i ze wszystkich filii korzystają, okazując Kartę do Kultury. Wpływa to pozytywnie również na statystyki, ponieważ jeden czytelnik zapisany do kilku filii, w statystykach występuje tylko raz, natomiast przy rozproszonym systemie statystyka może być zaciężona i błędnie podawać liczbę czytelników (zawyżać ją).

Lista profitów dla czytelników jest znacznie dłuższa — przede wszystkim wspólny katalog zbiorów dostępny on-line upraszcza proces wyszukiwania informacji. Wystarczy raz wpisać wyszukiwaną frazę, by dowiedzieć się, w których filiach znajduje się dana pozycja. System umożliwia również obsługę swojego konta bibliotecznego on-line, w tym sprawdzanie stanu konta, przedłużanie terminów zwrotów, składanie zamówień i rezerwacji na potrzebne materiały biblioteczne.

Dzięki dobrej współpracy z producentem programu bibliotekarz systemowy WiMBP ma do dyspozycji wersję szkoleniową programu Patron, która pozwala na przeprowadzanie kursów dla bibliotekarzy z terenu woj. pomorskiego. Ważne jest również odpowiednie zarzą-

dzanie uprawnieniami, jakie otrzymują poszczególni pracownicy. Bibliotekarz systemowy ustala, do jakich modułów i funkcjonalności mogą mieć dostęp osoby pracujące w siedzibie głównej oraz w filiach. Powoduje to uporządkowanie i spójność, bibliotekarz systemowy narzuca wysokie standardy i reguluje pracę Patrona w całej sieci.

Podsumowanie

Realizatorzy projektu Biblioskan pozostają pod ogromnym wrażeniem systemu zarządzania bibliotekami gdańskimi. Dyrekcja jest odpowiedzialna bowiem nie tylko za organizację funkcjonowania miejskich filii, ale również nadzoruje biblioteki regionu. Czyni to w sposób przemyślany i skuteczny. Szczególnie wart uwagi jest pomysł specjalizowania się poszczególnych filii — daje to czytelnikom możliwość korzystania z bardzo różnorodnej oferty w obrębie miasta. Przy okazji tworzenia nowej biblioteki lub też remontowania już istniejącej, projektant musi brać pod rozwagę niestandardowe zadania, jakie będzie ona wykonywać. Inaczej urządzona jest Filia Gdańska, która ma przede wszystkim pielęgnować dziedzictwo regionu, inaczej Biblioteka pod Żółwiem, mająca przyciągać miłośników poezji, a jeszcze inaczej Biblioteka Manhattan, która musi sprostać wyzwaniom stawianym jej przez setki codziennie odwiedzających ją czytelników o różnorodnych potrzebach.

Rewelacyjny i prawdopodobnie unikatowy na skalę kraju jest system ubiegania się o dodatkowe fundusze w ramach tzw. projektów wewnętrznych. Rozwiązanie to motywuje zespoły poszczególnych filii do skrupulatnego planowania corocznych imprez i daje im możliwość przekonania władz do własnych pomysłów na promocję. Ze względu na ujęcie we wniosku aplikacyjnym elementów zbliżonych do tych spotykanych w formularzach ministerialnych czy unijnych, pracownicy nabywają umiejętności przydatnych przy ubieganiu się o granty zewnętrzne. Ponadto system ten jest przejrzysty i jednaki dla całej sieci bibliotek miejskich, co automatycznie wyklucza możliwość faworyzowania którejkolwiek z filii. Skutkuje to przekonaniem o transparentności przyznawania dodatkowych funduszy.

Autorki artykułu kierują szczególne podziękowania do Pani Dyrektor Bożeny Orczykowskiej, która poświęciła trzy dni na spotkania z realizatorami projektu Biblioskan oraz przygotowała perfekcyjny plan wizyty studyjnej, co pozwoliło na zapoznanie się z wieloma aspektami funkcjonowania gdańskich ksiąźnic.

Bibliografia:

1. Bibliocamp [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://bibliocamp.info>.
2. Karta do Kultury [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://www.wbpg.org.pl/tresc/zni%C5%BCki-z-kart%C4%85-do-kultury-partnerzy>.
3. Łaznia 2 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: http://laznia.pl/onas,5,laznia_2.html.
4. Shanghai Library [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://windowofshanghai.library.sh.cn/>.
5. Statut Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku.
6. Projekt Biblioskan [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://www.fundacjafenomen.pl/biblioskan>.
7. Ustawa z dnia 25 października 1991 o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Dz.U.1991, nr 114, poz. 493 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19911140493>.

8. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach. Dz.U. 1997, nr 85, poz. 539 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970850539>.
9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Dz.U. 2009, nr 157, poz. 1240 [on-line], [dostęp 17.07.2015]. Dostępny w: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20091571240>.